

3. Ефективне управління вимагає розробки стратегій та планів дій, засвоєнні майбутніми фахівцями навичок *стратегічного управління*, планування, аналізу, розробки та впровадження стратегій управління.

4. Лідерські якості та навички комунікації є важливими в контексті публічного управління, а отже спонукають до вивчення способів лідерської діяльності, *проявів лідерства*, прийняття рішень та комунікації, взаємодії з зацікавленими сторонами.

5. Ефективне *розпорядження фінансами та бюджетування* є ключовими для забезпечення успішності публічних програм і послуг, що вимагає добре знатися на принципах бюджетування, розумітися з фінансовим аналізом та фінансовим контролем.

6. Відкритість, прозорість та участь громадян є важливими аспектами сучасного публічного управління, а отже здобувачам варто досліджувати *механізми громадської участі та взаємодії з громадськістю*.

Вказані теми відображають складні виклики, з якими стикаються сучасні управлінці та менеджери в різних сферах професійної діяльності й особливим чином актуалізують проблеми публічного управління та адміністрування для їх вивчення в змісті навчального процесу англійською мовою. Навчальний процес допомагає здобувачам відповідної освіти розвивати аналітичне й критичне мислення, а також управлінські навички, необхідні для успішної кар'єри в галузі публічного управління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Англійська мова в галузі публічного управління та адміністрування: методичні вказівки до практичних занять для студентів денної форми навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Укл. Кормільщина С.Ю. Чернігів: ЧНТУ, 2019. 65 с.

2. Астапова Т.О. Навчання іноземній мові державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування: комунікативний аспект. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. № 1. С. 389–396.

3. Зірка І.В. Особливості ефективного навчання англійської мови магістрів освітньої галузі «Державне управління». URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Zirka.pdf>

Ярослав ПИЛИПЧУК
(Київ, Україна)

МОВНИЙ КОНТЕКСТ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ

Військова психологія розвивається в Україні. Україна постала перед загрозою своєї територіальній цілісності у 2014–2015 рр. та самому існуванню у 2022–2024 рр. Україна чинить спротив збройній агресії Росії. У зв'язку з цим, особливо важливим є питання мови у діяльності військових та військових психологів. Окрім прямої медичної допомоги українські військові потребують психологічної допомоги. Військові зазнають бойового стресу під час виконання своїх обов'язків. У частини з них є психологічні травми. Для цього необхідно мати штат військових психологів, які б сприяли реабілітації військових.

Згідно закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» № 2704-VIII від 25.04.2019 р. українська мова є мовою міжнаціонального спілкування та застосовується в сферах суспільного життя визначених Законом. Державний статус української мови є невіддільним елементом конституційного ладу України як унітарної держави. Важливо зазначити, що російська мова на даний період часу є мовою держави-агресора. Статус української мови як єдиної державної мови передбачає обов'язковість її використання на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших сферах суспільного життя. Дія закону не поширюється на сферу приватного спілкування та здійснення релігійних обрядів. Українська мова існує як інструмент для консолідації українського суспільства, засіб зміцнення державної єдності та територіальної цілісності України, її незалежної державності та національної безпеки. Кожний громадянин України зобов'язаний володіти українською мовою як державною. Воїни зобов'язані володіти державною мовою та використовувати її під час виконання своїх обов'язків. Українська мова слугує індикатором свій-чужий під час україно-російської війни. Росіяни не володіють українською мовою. Українська мова є ідентифікатором того, що поряд з воїном знаходяться солдати ЗСУ. Українською мовою мають володіти особи офіцерського складу ЗСУ. Мовою нормативно-правових актів, актів індивідуальної дії, діловодства, документообігу органів державної влади є українська. Мовою нормативних актів, документації, діловодства, команд, навчання, виховних заходів, іншого статутного спілкування та службової діяльності у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, створених відповідно до закону, є державна мова. Держава гарантує кожному громадянину України право на здобуття формальної освіти на всіх рівнях, а також позашкільної та післядипломної освіти державною мовою в державних і комунальних закладах освіти. Особам, які належать до національних меншин України, гарантується право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідної національної меншини України. Це право реалізується шляхом створення відповідно до законодавства окремих класів (груп) із навчанням мовою відповідної національної меншини України поряд із державною мовою і не поширюється на класи (групи) з навчанням державною мовою. Стосовно підготовки військових психологів, то варто зауважити, що наукові видання публікуються державною мовою, англійською мовою та/або іншими офіційними мовами Європейського Союзу. У разі публікації англійською мовою та/або іншими офіційними мовами Європейського Союзу опубліковані матеріали мають супроводжуватися анотацією та переліком ключових слів державною мовою. Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, доктора наук, або у передбачених законом випадках наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, а також автореферати та відгуки опонентів виконуються державною мовою або англійською мовою. Для статей, опублікованих у міжнародних фахових виданнях іншими, ніж англійська, мовами, спеціалізована вчена рада своїм рішенням може зобов'язати надати переклад або коротку анотацію статті державною мовою. Публічний захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, публічний захист наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої моног-

рафії, або за сукупністю статей для присудження ступеня доктора наук здійснюється державною мовою або, за бажанням здобувача, англійською мовою. Мовою публічних наукових заходів (наукові конференції, круглі столи, симпозиуми, семінари, наукові школи тощо) може бути державна мова та/або англійська мова. Мовою публічних наукових заходів на тему певної іноземної мови (мовознавство) або іноземної літератури може бути відповідна іноземна мова. Якщо проведення наукового заходу здійснюється іноземною мовою, організатори зобов'язані повідомити про це учасників заходу заздалегідь. У такому разі здійснення перекладу державною мовою не є обов'язковим. Допускається використання інших мов у іноетнічних формуваннях як «Іноземний легіон», чеченський «Батальйон імені Шейх-Мансура», «Грузинський легіон», «Російський Добровольчий корпус» тобто для тих людей для яких українська мова не є державною. Але, разом з тим, Кабінет Міністрів України затверджує та забезпечує виконання Державної програми сприяння опанування української мови. Маємо зауважити, що в європейських державах в арміях таких країн як Франція, Німеччина, Великобританія передбачено використання державних мов цих держав [1].

Отже, українська мова є важливим засобом комунікації між українськими військовими та військовими психологами. Діяльність військових психологів при спілкуванні з громадянами має здійснюватися українською мовою. Тільки у виключних випадках при спілкуванні з іноземними громадянами з «Іноземного легіону», «Батальйону імені Шейх-Мансура», «Грузинського легіону», «Російського Добровольчого корпусу» допускається використання інших мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» № 2704-VIII від 25.04.2019 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

Ольга РУДНІК

(Запоріжжя, Україна)

Науковий керівник – З. Калініченко

ОСВІТНІ ЦІННОСТІ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Україна знаходиться на новому етапі глобальних викликів, що спричинено військовою агресією. Вектор її розвитку спрямований на вступ до Євросоюзу. Молоде покоління українців вже зараз має зростати і розвиватися в осередку суспільних цінностей, притаманних розвинутим країнам. Справедливо стверджувати, що освіта при цьому є основним чинником формування стійкої позиції особистості та її світогляду на майбутній прогрес нації.

Україна активно співпрацює з країнами ЄС у питаннях освіти і науки, працюючи над такими цілями, як покращення рівня навчання, збільшення доступу до студентської академічної мобільності, переосмислення поняття освіти в сучасних умовах розвитку. В рамках співробітництва в даному напрямку, варто відзначити активне залучення українських представників освіти до Програми міжнародної співпраці ЄС «Erasmus+».